

پیام حضرت آیه الله سبحانی به مناسبت شروع سال تحصیلی ۸۹-۸۸ حوزه علمیه قم

قال الله تعالى: ﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾. (۱)

به مبارکی، سال تحصیلی ۸۸-۸۹، از امروز آغاز می‌شود. از خداوند متعال خواهانیم در این سال بر دانش و کردار شایسته ما بیفزاید و ما را از مصادیق آیه مبارکه ﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ...﴾ قرار دهد و در کنار علم و عمل، نیت خالص هم عطا فرماید.

از نظر حکما و فلاسفه، تمامیت انسان را تفکر و اندیشیدن او تشکیل می‌دهد. و فصل ممیز او را «ناطق» بودن به معنای تفکر می‌دانند، تو گویی انسان در تفکر خلاصه می‌شود. این تعریف، از نظر

علمای اخلاق، تعریفی ناقص است، زیرا بخشی از واقعیت انسان را تفکر و بخش دیگر را واقعیت او و احساسات و غرائز تشکیل می‌دهد، و کار علم اخلاق، این است که این غرائز را تعدیل کند و از افراط و تفریط باز دارد.

خشم برای انسان، نعمتی الهی است که در مواقع خطر، نیروهای داخلی را تحریک می‌کند و از خود، دفاع می‌کند، ولی اگر از حد بگذرد، مایه بدبختی است. قرآن می‌فرماید: ﴿فَاعْتَدُوا عَلَيْكُمْ بِمِثْلِ مَا

و همچنین است دیگر غرائز، اهمال

شهوۃ و به کار نرفتن آن مایه فقدان انسانیت در روی زمین است، ولی به کارگیری آن بدون حد و مرز مایه بیماری و فرو ریختن نظام خانوادگی است.

تفریح سالم، خواسته احساسات درونی ماست، بی بهرگی از تفریح، مایه خستگی و کوفتگی اعصاب است، بهره گیری از آن بدون حد و مرز، اتلاف وقت و مایه بیچارگی است. از این جهت، اخلاق، یک رشته لازم برای همه جامعه، بالاخص دانشجویان حوزه علمیه است، و از این جهت، علمای ما، در گذشته و حال، کتاب های ارزشمندی درباره اخلاق نوشته اند. یکی از نمونه های آن، در گذشته «جامع السعادات» است، و در زمان ما اربعین مرحوم امام راحل علیه السلام است که عصاره درس های ایشان در سال ۱۳۱۷ و ۱۳۱۸ شمسی در همین مدرسه فیضیه است.

مدیر محترم حوزه باید تدریس اخلاق را به شیوه خاص خود، الزامی کند، یعنی علاوه بر سخنرانی های اخلاقی، کتابی نیز در این مورد، محور درس قرار گیرد.

شیوه آموزش در حوزه

امیر مؤمنان علیه السلام می فرماید: «التجربة علم ثان، آزمایش، دانش دیگری است».

شیوه تدریس و درس خواندن در این ۱۴۰۰ سال مورد تجربه و آزمایش بوده و کاملاً ثمر بخشیده است. از این شیوه گذر نکنیم و اگر گذر کردیم، در یک مدرسه خاصی به مدت ۱۰ سال بیازماییم. آنگاه آن را گسترش دهیم.

در شیوه دیرینه تدریس، امور زیر در پیشبرد علم کاملاً مؤثر بود:

۱. مطالعه پیش از درس، آن هم با دقت کامل و علامت گذاری نقاطی که برای دانش پژوه مبهم است.

۲. مذاکره و مباحثه پس از درس حتی به کتابهایی که سال های قبل خوانده شده است.

۳. تدریس در ضمن تحصیل، مایه تکامل دانش انسان است.

۴. عنایت بیشتر به قواعد عربی و تطبیق آن بر آیات و روایات و تقید به صحیح خواندن و صحیح نوشتن.

اینها اموری است که در این مدت، کاملاً نتیجه بخش بوده است. بنابراین باید این چهار مطلب در متن حوزه محفوظ

باشد. خودداری نموده ولی در مقام عمل به وظیفه شرعی، سراغ افرادی بروند که از نظر آنان ممتاز و برترند. باز اشتباه نشود، کسی نافی آگاهی‌های سیاسی در حوزه نیست، جایی که امامان ما «ساسة العباد» بوده‌اند، جای توهمی نیست، ولی معنی سیاسی بودن، این نیست که انسان با جناحی مرتبط شود و جناح دیگر را نفی کند و از آن حالت پدران و عطفوت عمومی بیرون آید.

نکته دیگر این که امروز، شبهه تراشی و شبهه افکنی بسیار وسیع و گسترده شده است، وسیله این کار شیطانی، کتاب و مجله و روزنامه نیست، بلکه از طریق رسانه‌های خارجی وارد غالب خانه‌هایی می‌شود که دارای ماهواره و اینترنت هستند، این وسیله‌ها علاوه بر آن که برنامه‌های ضد اخلاقی دارد، پیوسته تبلیغات ضد دینی و ضد روحانی دارد، حتی در روستاها نیز این شیوه شیطانی راه یافته و پیوسته مزدوران خارجی که در خارج از مرز کشور سخن می‌گویند، بر ضد دین و روحانیت شبهه پراکنی دارند. مشکل بالاتر این که، سایت‌های

کم کردن تعطیلات، و توالی دروس، مایه حضور ذهن دانش پژوه، نسبت به دروس است. چندی است که گاهی در آغاز زمستان، تعطیلات زمستانی آغاز می‌شود، در حالی که زمستان بهترین فرصت برای تحصیل است. این شیوه غربی نباید به هر عنوانی وارد حوزه شود و به حوزه‌های خارج از قم نیز اعلام شود که این نوع تعطیلی را حذف کنند.

برخورد در مسائل سیاسی و اجتماعی

شکی نیست که دانش پژوه حوزه، امروز باید از مسائل جاری در کشور و در جهان آگاه شود، زیرا اگر فکر خود را بر روی این مسائل مطلقاً ببندد، در آینده نمی‌تواند یک عالم مؤثر در جامعه باشد. اما آنچه لازم است این است که روحانیت به صورت مطلق و حوزه علمیه بالخصوص باید پدران ملت باشند، به گونه‌ای که تمام ملت، اختلافات خود را در خانه اینها حل و فصل کنند، و لازمه آن، این است که از هر نوع تحزب و گرایش به فرقه‌ای و حمل شعار آنان

وهابی روی شبکه اینترنت، پیوسته

مشغول نفی ولایت ائمه و ضدیت با

روحانیت شیعه هستند. میلیاردها دلار

در این مورد، صرف کرده و صرف

خواهند کرد. صدها هزار کتاب وهابی به

زبان فارسی از طریق زائران وارد کشور

شده است، و این در میان جوانان بی اثر

نیست.

در این جا وظیفه مدیریت سنگین تر

می شود که رشته ولایت به معنی صحیح و

دفاع از حریم آن را جزء برنامه های خود

قرار دهد، تا روحانی شیعه بتواند در

مقابل سخنان باطل، با منطق سخن بگوید.

البته این هجوم جهانی بر ضد تشیع

خبر از یک واقعیت شیرین می دهد و آن

این که تشیع در حال رشد و پیشرفت

است، از این جهت این افراد به دست و پا

افتاده اند که جلوی نفوذ اسلام و تشیع را

در میان ملت ها بگیرند.

یکی از وظایف شورا، مراقبت از

افراد ناصالحی است که گاهی تحت عنوان

طلبه وارد حوزه می شوند و با افکار

ناسالم خود محیط حوزه را آلوده

می کنند، حتماً باید ورود و خروج طلاب،

تحت نظر باشد. گاهی در حوزه

کتاب هایی منتشر می شود که مایه

شرمندگی است، چه در قلمرو عرفان

کاذب که طلبه را از درس خواندن، باز

می دارد، و چه در مورد مسائل فقهی و

عقیدتی که نوعی ساختار شکنی است، نه

تجدید حیات....

از خداوند متعال خواهانیم که به

همه ما وحدت کلمه و وحدت هدف و

غرض و اخلاص در کار عنایت بفرماید.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته